

Μιχάλης Μακρόπουλος

ΜΑΥΡΟ-ΠΈΤΡΟΣ

Εικονογράφηση
Μιχάλης Σιγάλας

Πανεπιστήμιο Πατρών

ΜΑΥΡΟ-ΠΕΤΡΟΣ

Συγγραφέας: Μιχάλης Μακρόπουλος

Τίτλος: Μαυρο-Πέτρος

© Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Θετικών Επιστημών, Τμήμα Βιολογίας

ISBN: 978-618-80609-2-0

Εικονογράφηση: Μιχάλης Σιγάλας

Γραφιστική επιμέλεια: Έφη Σαββατοπούλου

Εκτύπωση – Βιβλιοδεσία: NEXT, Ανώνυμη Εταιρία Γραφικών Τεχνών,
E-mail: info@gonext.gr

Το βιβλίο *Μαυρο-Πέτρος* εκδόθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE–Nature (ElClimA) «Διαχειριστικές δράσεις για τη διευκόλυνση της προσαρμογής του Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) στην κλιματική αλλαγή» (LIFE13 NAT/GR/000909). Το πρόγραμμα LIFE ElClimA υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο Πατρών, σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και την εταιρεία περιβαλλοντικών συμβούλων NCC, με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ενίσχυση του Πράσινου Ταμείου.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΚΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μαυρο-Πέτρος

Εικονογράφηση
ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΙΓΑΛΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

1

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑΝΤΗ ΦΑΙΝΟΝΤΑΝ ΜΙΚΡΑ ΤΑ σπίτια του χωριού και χαμηλότερα ο γιαλός. Τα πόδια του πατούσαν με σιγουριά στις πέτρες, και παρακάτω το χωριό δεν φαινόταν πια· εδώ υπήρχαν μόνο ψηλά βράχια, ο ουρανός, η θάλασσα και το αγόρι. Στην τσέπη του είχε το κινητό που του 'χαν δωρίσει στις 17 Ιουλίου οι γονείς του για τα δέκατα τρίτα γενέθλιά του. Φύσαγε ζεστός αέρας που 'κανε τα μαλλιά του αγοριού να χορεύουν γύρω από το ξαναμμένο του πρόσωπο και τα ξερά αυγουστιάτικα χορτάρια να σκύβουν ανάμεσα στις πέτρες. Τα ξερονήσια, παραέξω στο νερό, ήταν θαμπά και η εικόνα τους κυμάτιζε στον εκτυφλωτικό ήλιο.

Δεν ήξερε τι ήθελε να κάνει, αλλά πρωύτερα, και τώρα ακόμα, τον έτρωγε κείνη η βαριεστημάρα και η ανυπομονησία που μερικές φορές συντροφεύουν τις ατελείωτες ημέρες του Αυγούστου. Είχε παίξει playstation, μπάλα με τους φίλους του, και τώρα βρισκόταν μόνος εδώ, γυρεύοντας ένα άλλο παιχνίδι.

Τότε είδε ένα πουλί σ' αρκετή απόσταση, χαμηλότερα στα βράχια, και στάθηκε. Είχε τη φωλιά του σε μια σχισμή, αλλά για να φτάσει ο Κωσταντής ως εκεί και να

του πάρει τ' αβγά έπρεπε να πατήσει και να πιαστεί από προεξοχή σε προεξοχή, ψηλά πάνω από το νερό. Για να το κατορθώσει, χρειαζόταν δύναμη και σβελτάδα· ήταν μια πρόκληση.

Πάνω όμως που λογάριαζε από ποιο σημείο θα ήταν προτιμότερο να κατέβει, ένας γέρος εμφανίστηκε λες και τον γέννησαν τα βράχια. Τη μια στιγμή δεν υπήρχε και την επόμενη βρέθηκε να στέκεται λίγο μακρύτερα απ' τον Κωσταντή και να τον κοιτά. Το αγόρι τον ήξερε: στο χωριό τον φώναζαν Μαυρο-Πέτρο. Ζούσε μόνος σ' ένα απόμερο σπίτι πάνω απ' το γιολό. Είχε ανακατεμένα άσπρα μαλλιά και γενειάδα. Βαθιές ρυτίδες χαράκωναν το κούτελό του. Το πουκάμισο και το πανταλόνι του ήταν τριμμένα και μπαλωμένα.

«Πού πας, αγόρι μου;» ρώτησε, αλλά με μια ματιά που του 'ριξε κατάλαβε. «Άσ' τα ήσυχα τα πουλιά. Μου φαίνεσαι καλό παιδί. Πώς σε λένε;»

«Κωσταντή», είπε με δισταγμό, αβέβαιος για το τι έπρεπε να κάνει.

«Κωσταντή, να, πάρε να φας ένα παγωτό».

Ο γέρος έβαλε το χέρι στην τσέπη, έβγαλε ένα τσαλακωμένο πεντάευρω και του το έδωσε.

Το αγόρι δίστασε ακόμα πιο πολύ. Δεν ήξερε αν θα 'πρεπε να δεχτεί τα λεφτά. Ο Μαυρο-Πέτρος δεν ήταν ακριβώς ξένος, μα ούτε ήταν σαν τους άλλους χωριανούς

– ζούσε χώρια, δίχως πολλά πάρε δώσε με κανέναν. Τον έβλεπε κάπου κάπου, που ερχόταν στο μαγαζί του πατέρα του, κι είχε ακούσει γι' αυτόν λίγες σκόρπιες κουβέντες απ' τους γονείς του, αλλά όχι πολλά πράγματα.

«Έλα ντε, πάρ' το. Τι φοβάσαι;» επέμεινε ο γέρος.

Ο Κωσταντής άπλωσε το χέρι και πήρε το πεντάευρω. Ένιωσε δροσερό το χαρτί στην ιδρωμένη του χούφτα. Ο αέρας δυνάμωσε και τ' άσπρα μαλλιά του γέρου ανέμισαν γύρω από το σκαμμένο πρόσωπό του.

«Ευχαριστώ», είπε τ' αγόρι, έκανε μεταβολή κι έτρεξε πίσω προς το χωριό.

2

ΜΕ ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΕΥΡΩ Ο ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΠΗΡΕ ΕΝΑ ΜΕγάλο χωνάκι βανίλια με σοκολάτα απέξω και μια πορτοκαλάδα με ανθρακικό, και πήγε σπίτι σκασμένος λίγο πριν την ώρα που έπρεπε να γυρίσει για το μεσημεριανό. Ο αδελφός του ο Γιώργος, δεκαεφτά χρονών πια, ήταν έξω με τις παρέες του και γύρναγε ό,τι ώρα ήθελε στο πατρικό του.

Το χωριό είχε δύο μπακάλικα και, παρά να δίνει εξηγήσεις, ο Κωσταντής δεν είχε πάρει το παγωτό και την πορτοκαλάδα απ' του πατέρα του αλλά από τ' άλλο.

Ήταν καταμεσήμερο, κόντευε τρεις και τέτοια ώρα δεν πατούσε ψυχή στο μαγαζί, έτσι ο Αντρέας ο πατέρας του αγοριού το 'χε κλείσει για να φάει σαν άνθρωπος και θα το ξανάνοιγε στις πέντε. Το πρωί ως τις δώδεκα είχε τον Γιώργο να τον βοηθάει· έπειτα ο μεγάλος του γιος έφυγε με την παρέα του, και τ' απόγευμα θα ερχόταν ο μικρός.

Κάθισαν στο τραπέζι, μα ο Κωσταντής στριφογυρνούσε ανόρεχτα με το πιρούνι τα μακαρόνια στο πιάτο του.

«Γιατί δεν τρως;» τον ρώτησε η μητέρα του η Βασιλική.

«Δεν πεινάω, μαμά», της είπε.

«Αφού τα μακαρόνια είναι απ' τ' αγαπημένα σου φα-

γητά. Πώς δεν πεινάς; Είσαι όλη μέρα νηστικός. Έφαγες τίποτα έξω; Του 'δωσες τίποτε απ' το μαγαζί, Αντρέα;»

«Δεν τον είδα όλο το πρωί, Βάσω. Άσ' τον, μην τον πιέζεις. Άμα πεινάσει, θα φάει».

«Δεν μαγειρεύω για να πετάμε το φαί στα σκουπίδια. Κωσταντή, τι έφαγες;»

«Ένα παγωτό. Κι ήπια μια πορτοκαλάδα».

«Πάντως δεν τα πήρε από μένα», είπε ο Αντρέας.

«Θα τα πήρε απ' τον Θανάση».

Ο Κωσταντής αποφάσισε ότι δεν είχε νόημα να το κρατάει κρυφό. Άλλωστε, δεν είχε κάνει δα κάνα έγκλημα.

«Ένας γέρος μου 'δωσε πέντε ευρώ να πάρω παγωτό».

«Ποιος γέρος;»

«Ο Μαυρο-Πέτρος».

«Γιατί σ' τα 'δωσε, Κωσταντή;»

«Δεν ξέρω. Μου τα 'δωσε».

«Πού;»

«Πέρα στα βράχια».

«Ήσουν μόνος σου;»

«Ναι, μαμά».

«Τι δουλειά είχες εκεί πέρα;»

«Τίποτα. Να, βαριόμουν... Παίζαμε μπάλα και το διαλύσαμε, δεν είχα τι να κάνω...»

«Κωσταντή, δεν θέλω να τριγυρνάς στα βράχια, ούτε μόνος σου ούτε μ' άλλα αγόρια. Είναι επικίνδυνα, θυμά-

σαι τον Στέφο, τι έπαθε» – ο Στέφος ήταν συμμαθητής του Κωσταντή στο δημοτικό κι είχε γκρεμιστεί απ' τα βράχια, είχε σκοτωθεί, όταν τ' αγόρια πήγαιναν στην τετάρτη· χτυπούσαν ύστερα οι καμπάνες όλη μέρα πένθιμα, και οι γονείς του αγοριού, που το 'χαν μοναχοπαίδι, έφυγαν έπειτα από το χωριό. «Και δεν θέλω να ξαναπάρεις λεφτά από κανέναν και ιδιαίτερα απ' τον ΜαυροΠέτρο. Είναι μυστήριος άνθρωπος».

3

ΜΕΤΑ ΤΟ ΦΑΓΗΤΟ, ΕΠΙΑΣΑΝ Ν' ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΣΤΟ ποδήλατο του αγοριού τη σαμπρέλα στο πίσω λάστιχο, που 'χε τρυπήσει, κι ο Κωσταντής ρώτησε τον πατέρα του για τον γέρο.

«Ο Μαυρο-Πέτρος ήταν ναυτικός, Κωσταντή», είπε ο Αντρέας. «Ταξίδευε σ' όλο τον κόσμο – τον έβλεπαν σπάνια στο χωριό· ερχόταν για κάνα μήνα και μετά μάρκαρε ξανά. Έπειτα, κοντά στα πενήντα, το πήρε απόφαση να νοικοκυρευτεί. Μπορεί να κουράστηκε από το καράβι, να 'θελε χώμα και πέτρα κάτω από τα πόδια του, όχι το σίδηρο ενός καταστρώματος. Ή μπορεί στην απόφασή του να 'παιξε ρόλο η γνωριμία του με την Αμαλία, μια καλή γυναίκα που είχε μείνει ανύπαντρη και τότε πρέπει να 'ταν κάπου σαράντα χρονών, γύρω στα δέκα χρόνια μικρότερή του. Σταμάτησε τα ταξίδια και παντρεύτηκαν, μα ένα χρόνο μετά η Αμαλία έπαθε καρκίνο και πέντ' έξι μήνες αργότερα πέθανε. Δεν είχαν προφτάσει να κάνουν παιδί κι ο Πέτρος έμεινε μόνος ξανά. Τότε ήταν που άρχισαν στο χωριό να τον φωνάζουν Μαυρο-Πέτρο – όχι βέβαια μπροστά του, αλλά με ταξύ τους. Τον λυπούνταν.

»Από τότε δεν μάρκαρε ξανά, ούτε βρήκε άλλη γυναίκα να παντρευτεί. Έχει μια βάρκα και πουλάει τα ψάρια που πιάνει. Μ' αυτά τα λίγα λεφτά ζει. Οι ανάγκες που 'χει, άλλωστε, είναι λιγοστές. Χειμώνα καλοκαίρι θα τον δεις με το ίδιο πουκάμισο και πανταλόνι. Στο καφενείο κάθεται σπάνια και μόνο το καταχείμωνο. Από την άνοιξη και μέχρι το φθινόπωρο, άμα δεν έχει βγει για ψάρεμα, τριγυρνάει πέρα στα βράχια, κει που φωλιάζουν εκείνα τα μικρά γεράκια που 'χουν το όνομά του: οι μαυροπετρίτες. Πιο πολύ σχέση έχει μ' αυτά παρά με τους ανθρώπους. Στο χωριό δεν έχει ούτε έναν φίλο. Καλά λέει η μητέρα σου. Άμα σου ξαναδώσει λεφτά, να μην τα πάρεις».

Είχαν αλλάξει τη σαμπρέλα. Ο Αντρέας μπήκε μέσα να ξεκουραστεί λίγο, μέχρι τις πέντε που θ' άνοιγε ξανά το μπακάλικο, κι ο Κωσταντής καβαλίκεψε το ποδήλατο κι έκανε μες στο λιοπύρι το γύρο του χωριού. Τέτοια ώρα, μόνον αυτός και οι γάτες κυκλοφορούσαν, κι ο ήλιος τέντωνε λάστιχο πάνω στους άσπρους τοίχους τη σκιά του αγοριού.

4

ΜΑ ΣΥΝΕΧΙΣΑΝ ΟΙ ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΕΣ ΜΕΡΕΣ ΝΑ είναι απέραντες κι ο πειρασμός να κάνει ο Κωσταντής ό,τι του απαγορευόταν να είναι μεγάλος. Δεν θα μπορούσε κάποιος να πει ότι το προσχεδίασε. Τα πόδια του τον πήγαν ως εκεί. Να, βγήκε λίγο παραέξω από το χωριό, με σκοπό να γυρίσει, μα έπειτα βρέθηκε παραπέρα και, χωρίς να το καταλάβει, τώρα ήταν ξανά στο ίδιο σημείο που τον είχε βρει την προηγούμενη φορά ο γέρος. Φύσαγε πάλι – εδώ ο άνεμος δεν έπαυε ποτέ, και μάλιστα τώρα ήταν πιο δυνατός, άρπαζε τα μαλλιά του αγοριού, κολλούσε το μπλουζάκι του πάνω στο ιδρωμένο του σώμα και, χαμηλά στο νερό, έστελνε μ' ορμή τα κύματα πάνω στα βράχια κι άσπριζε μ' αφρούς την τρικυμισμένη θάλασσα.

Περίμενε για να δει μήπως εμφανιζόταν πάλι ο γέρος κι έπειτα πάτησε προσεχτικά κι άρχισε να κατεβαίνει προς τη φωλιά των πουλιών, κρατημένος απ' ό,τι προεξοχή έβρισκε. Ο αέρας του τραβούσε το μπλουζάκι και σφύριζε μέσ' από τις σχισμές στο βράχο. Αλλά ο Κωσταντής δεν λογάρισε καλά πού θα πατούσε σ' ένα σημείο το δεξί πόδι. Ο αστράγαλος γύρισε απότομα, μ'

έναν κρότο σαν να έσπαγε κλαρί, και το αγόρι παραλίγο να γκρεμιστεί στα βράχια χαμηλά εκεί που έσκαγε το κύμα – το κινητό έφυγε μέσ' από την τσέπη του, το κατάπιε το νερό, κι ο ίδιος ίσα που πρόφτασε να κρατηθεί γερά. Όμως τώρα δεν μπορούσε να βάλει καθόλου το πόδι κάτω, ο πόνος ήταν αφόρητος.

Πώς θα ανέβαινε μέχρι επάνω; Δεν είχε χρειαστεί ούτε ένα λεπτό για να κατέβει ως εδώ, αλλά τώρα του φαινόταν ότι είχε να σκαρφαλώσει σ' ολόκληρο βουνό. Πιάστηκε γερά, κολλώντας το σώμα πάνω στο βράχο, και τραβήχτηκε προς τα πάνω. Από τον πόνο είχε δακρύσει. Ξανά, βρήκε από κάπου πιο ψηλά να κρατηθεί και σύρθηκε προς την κορυφή δίνοντας ώθηση με το αριστερό πόδι μόνο. Ένωθε το δεξί να τουμπανιάζει μες στο παπούτσι.

Ο άνεμος τότε δυνάμωσε κι άλλο, σάμπως να συνωμοτούσε με τα βράχια και με τη θάλασσα, για να γκρεμίσουν το αγόρι και να το πνίξουν. Κατόρθωσε ν' ανέβει λίγο ακόμα, μα έσφιγγε όλο και πιο πολύ την καρδιά του η απελπισία. Άπλωσε το αριστερό χέρι για να πιαστεί ψηλότερα, μα αντί να αρπαχτεί από το βράχο βρήκε αναπάντεχα ένα άλλο χέρι, που 'χε απλωθεί για να πιάσει το αγόρι. Ήταν τραχύ σαν παλιό δέρμα αφημένο χρόνια ολόκληρα στον ήλιο. Ο Κωσταντής σήκωσε τα μάτια κι αντίκρισε τον γέρο, τον Μαυρο-Πέτρο.

«Πιάσε με γερά», του είπε κείνος και τον τράβηξε με δύναμη μέχρι πάνω. «Μπορείς να πατήσεις το πόδι;»

Ο Κωσταντής δοκίμασε να το πατήσει και φώναξε κλαίγοντας από τον πόνο.

«Κρατήσου πάνω μου και πήγαινε κουτσό μέχρι εκείνο εκεί το βράχο», είπε ο γέρος.

Ήταν ένας βράχος που έμοιαζε λιγάκι με κάθισμα.

«Κάτσε στην κορφή... έλα να σε βοηθήσω, έτσι μπράβο... κι όταν σου πω πάτα γερά με το αριστερό και σπρώξε».

Ο Μαυρο-Πέτρος κάθισε χαμηλότερα μπροστά στο αγόρι, «Βάλε τα χέρια σου γύρω από το λαιμό μου» είπε και πρόσταξε: «Τώρα».

Ο γέρος σηκώθηκε με τον Κωσταντή στην πλάτη του.

«Φύγαμε», είπε.

5

Ο ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΗΤΑΝ ΧΟΝΤΡΟΚΟΚΑΛΟ ΚΑΙ ΓΕΡΟ αγόρι, κι ο γέρος δεινοπάθησε για να τον κουβαλήσει μέχρι το χωριό, μα ήταν άνθρωπος με πείσμα, που δεν τα παρατούσε άμα έβαζε κάτι στο μυαλό του, έτσι τα κατάφερε. Πού και πού σταματούσε, τον άφηνε πάνω σε καμιά χαμηλή ξερολιθιά ώσπου να ξαναβρεί την ανάσα του, κι έπειτα τον φορτωνόταν ξανά και συνέχιζε.

Ο αγροτικός γιατρός που εξέτασε τον Κωσταντή είπε να τον πάνε στο νοσοκομείο για να βγάλει πλάκα στο πόδι. Είχαν πάθει ρήξη οι σύνδεσμοι στον αστράγαλο και του έβαλαν το πόδι στο γύψο.

Από τη μητέρα του ύστερα το αγόρι άκουσε τον εξάψαλμο.

«Έτσι και ξαναπάς σ' εκείνα τα βράχια, κακομοίρη μου», του είπε η Βασιλική, «θα σ' τα σπάσω εγώ τα πόδια άμα δεν τα σπάσεις από μόνος σου!»

Καθώς τέλειωνε ο Αύγουστος κι έμπαινε ο Σεπτέμβρης, ο Κωσταντής, στηριγμένος σε μια πατερίτσα, χορηγούσε τριγύρω στη γειτονιά και μέχρι την εκκλησία. Εκεί καθόταν κι έβλεπε τ' άλλα αγόρια να παίζουν μπάλα. Καθισμένος σ' ένα παγκάκι, τα έβλεπε να

πηγαίνουν πέρα δώθε καβάλα στα ποδήλατά τους. Ο γύψος ήταν σαν τη σιδερένια μπάλα που έβαζαν παλιά στο πόδι των φυλακισμένων. Μα τον παρηγορούσε ότι ο γύψος επίσης ήταν σαν παράσημο – ένα βαρύ κι άβολο παράσημο, ήταν αλήθεια, αλλά που απόδειχνε πόση τόλμη είχε δείξει το αγόρι. Κι από πάνω μέχρι κάτω, ως αναγνώριση του θάρρους του Κωσταντή και της άξιας παρασημοφόρησής του, ο γύψος ήταν στολισμένος με τα ονόματα όλων των αγοριών, που σπρώχονταν για το ποιος θα τον υπογράψει πρώτος. Τον φορούσε στον αγιασμό για τη νέα σχολική χρονιά και σχεδόν λυπήθηκε όταν, μία βδομάδα μετά, τον έβγαλε κι ήταν ξανά σαν όλα τ' άλλα αγόρια.

6

Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΝ ΓΟΝΙΩΝ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΝΤΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ στον Μαυρο-Πέτρο –της μητέρας του πολύ περισσότερο– άλλαξε αφότου ο γέρος είχε φορτωθεί στην πλάτη το αγόρι και το 'χε κουβαλήσει μέχρι το χωριό. Στα τέλη του Οκτώβρη, όταν εκείνα τα μικρά γεράκια είχαν πια φύγει για το ταξίδι τους στην Αφρική κι ο Πέτρος περνούσε πολύ περισσότερο χρόνο στο σπιτάκι του, μια Κυριακή η Βασιλική έψησε μια πίτα, έβαλε τη μισή σ' ένα κουτί από ζαχαροπλαστείο, κομμένη σε ίσα κομμάτια, κι έστειλε τον Κωσταντή να του την πάει, αφού πρώτα του τηλεφώνησαν να βεβαιωθούν ότι θα 'ταν εκεί.

Με το κουτί ζεστό στα χέρια του, γιατί η πίτα ακόμη άχνιζε όταν την έκοψαν, ο Κωσταντής κατηφόρισε μέσ' από το χωριό και, ανάμεσα στα τελευταία σπίτια και στο γιαλό, λίγο πιο κει από το δρόμο, ήταν το σπίτι του Μαυρο-Πέτρου, σκαλωμένο μόνο του στην πλαγιά.

Ο γέρος ήταν έξω και τον περίμενε. Νωρίτερα, όταν του τηλεφώνησε η Βασιλική, είχε ανέβει στο χωριό να πάρει μια πορτοκαλάδα και μια σοκολάτα, για να κεράσει το αγόρι.

Έψησε καφέ και κάθισαν στο τραπέζι, ο γέρος με το

φλιτζανάκι του και το αγόρι με την πορτοκαλάδα του, που τη ρουφούσε με καλαμάκι, και με τη σοκολάτα του που, μες στο σχισμένο ασημόχαρτό της, λιγότευε κομμάτι κομμάτι.

Η τηλεόραση ήταν αναμμένη. Υπήρχαν λιγοστά και παλιά έπιπλα. Σ' ένα ράφι ήταν το τηλέφωνο και δίπλα μερικές φωτογραφίες σε κορνίζα. Ο Κωσταντής τις παρατήρησε πρώτα ρουφώντας μια μεγάλη γουλιά πορτοκαλάδα κι έπειτα αφήνοντας ένα κομμάτι σοκολάτα να λιώσει σιγά σιγά στο στόμα του. Ο γέρος τον είδε που τις κοίταγε· σηκώθηκε κι έφερε δύο.

«Αυτός είμαι εγώ, είκοσι δύο χρονών».

Ο Κωσταντής προσπάθησε να διακρίνει την ομοιότητα ανάμεσα στον νεαρό άντρα με τη στολή ναυτικού στη φωτογραφία, και στον γέρο.

«Ταξίδεψα σ' όλο τον κόσμο, Κωσταντή: από το Ρότερνταμ, το Αμβούργο και την Αμβέρσα, μέχρι την Μπαλμπόα, το Βανκούβερ και το Σιάτλ, και μέχρι τη Σαγκάη, τη Σιγκαπούρη και τη Γιοκοχάμα. Έφαγα τη θάλασσα με το κουτάλι. Ερχόμουν, ξανάφευγα».

Αλλά έπειτα αναποδογύρισε τη φωτογραφία πάνω στο τραπέζι και κράτησε την άλλη. Σ' αυτήν, κάπως θύμιζε τον τωρινό του εαυτό, όμως ήταν πολύ νεότερος. Φόραγε καλό κουστούμι και δίπλα του ήταν μια γυναίκα με νυφικό.

«Εδώ είμαι με την Αμαλία, όταν παντρευτήκαμε»,
είπε. «Μείναμε μισό χρόνο μαζί. Ύστερα έπαθε την κακιά
αρρώστια και πέθανε».

Ξάπλωσε κι αυτή τη φωτογραφία πλάι στην άλλη,
όμως δεν την αναποδογύρισε.

«Είχα πει ότι δεν θα 'κανα άλλο ταξίδι, Κωσταντή,
όταν τη παντρεύτηκα. Μα ύστερα... μετά το θάνατό της,
μπορούσα να μπαρκάρω ξανά. Το σκέφτηκα, όμως δεν
ήθελα. Βλέπεις, της το 'χα τάξει πριν το γάμο, ότι δεν θα
πατούσα πια το πόδι μου σε καράβι. Την είχα χάσει, αλλά
στη μνήμη της θα τηρούσα την υπόσχεσή μου».

Ο Κωσταντής είχε πιει όλη του την πορτοκαλάδα κι
είχε φάει όλη του τη σοκολάτα. Ο γέρος το είδε.

«Τι άλλο να σου δώσω;» ρώτησε.

«Τίποτα, κύριε Πέτρο. Έχω σκάσει».

«Μήπως θες να γυρίσεις σπίτι σου; Να μη σε κρατάω».

«Όχι. Την Κυριακή αργούμε να φάμε. Και μέχρι να
χωνέψω τη σοκολάτα...» – μα έπειτα ο Κωσταντής μά-
ζεψε όλο του το θάρρος κι έκανε μια ερώτηση, γιατί τον
έτρωγε η περιέργεια: «Γιατί πάτε στα βράχια, κύριε
Πέτρο, και κάθεστε και κοιτάτε κείνα τα πουλιά;»

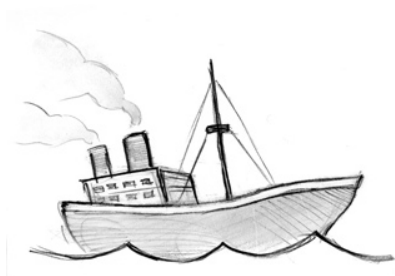
Όμως εκείνη τη στιγμή χτύπησε το τηλέφωνο. Ο
γέρος σηκώθηκε αργά κι απάντησε.

«Ναι, ναι. Τον στέλνω αμέσως».

Έκλεισε κι είπε στο αγόρι:

«Ήταν η μητέρα σου, Κωσταντή. Είπε να πας γιατί έχει βάλει τραπέζι. Θα σου πω την άλλη Κυριακή, άμα έχεις χρόνο να 'ρθεις».

Τον ξεπροβόδισε μέχρι έξω και τον είδε ν' ανεβαίνει τρέχοντας για το χωριό.

7

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ Ο ΓΕΡΟΣ ΠΗΡΕ ΤΡΕΙΣ πορτοκαλάδες και δύο σοκολάτες απ' το μπακάλικο. Καλύτερα να περισσέψουν παρά να λείψουν, σκέφτηκε. Και στο ψυγείο είχε μια σακούλα ψάρια, για να τα πάει ο Κωσταντής στη μητέρα του.

«Μ' είχες ρωτήσει για τα πουλιά, Κωσταντή», είπε στο αγόρι, που είχε ήδη φάει τη μία σοκολάτα κι έπινε τη δεύτερη πορτοκαλάδα του. «Μπορεί να 'νωσα κοντά τους γιατί έχουν το όνομά μου – μη νομίζεις ότι δεν ξέρω πώς με φωνάζουν στο χωριό απ' όταν έφυγε η Αμαλία. Ναι, μπορεί τ' όνομά τους να είναι ένας λόγος, μα δεν είναι κι ο πιο σπουδαίος. Σου 'πα για την υπόσχεση που της είχα δώσει και για την απόφασή μου να την τηρήσω – να μην ταξιδέψω ξανά. Αυτά τα πουλιά, οι μαυροπετρίτες, είναι μεταναστευτικά, Κωσταντή. Έρχονται τον Απρίλη-Μάη και φεύγουν τον Οκτώβρη. Κάτσε να σου δείξω».

Ο γέρος σηκώθηκε, άνοιξε ένα συρτάρι κι έβγαλε ένα χάρτη από μέσα. Τον έφερε στο τραπέζι και τον ξεδίπλωσε. Ήταν παγκόσμιος.

«Η Γη μας», είπε. «Αν δεν την έχω γυρίσει όλη, πάντως έχω γυρίσει την πιο πολλή. Να – δεξ εδώ. Βλέπεις εδώ

πέρα; Τούτη δω είναι η Ελλάδίτσα μας. Μην ψάχνεις για το νησί μας, δεν φαίνεται. Αν υπήρχε στο χάρτη, θα 'ταν μικρότερο κι από έναν κόκκο άμμου. Έτσι δεν μπήκαν στον κόπο να το βάλουν. Και τούτη δω είναι η Αφρική. Στάσου μισό λεπτό».

Ο γέρος είχε αφήσει μισάνοιχτο το συρτάρι. Τώρα πήγε ξανά ως εκεί κι έβγαλε ένα μολυβάκι. Είχε φαγωθεί σχεδόν όλο, και για να γράψει έπρεπε να το κρατήσει κάτω ακριβώς από τη μύτη, με τον αντίχειρα, τον δείκτη και τον μέσο. Πρώτα έφτιαξε μια τελίτσα στη θάλασσα.

«Να», είπε, «τώρα είναι και το νησί μας στο χάρτη. Οι μαυροπετρίτες ξεκινάνε αποδώ τον Οκτώβρη και ταξιδεύουν χιλιάδες χιλιόμετρα» –άρχισε να τραβά μια τεθλασμένη, λίγο τρεμουλιαστή γραμμή –«από την Αίγυπτο στο Σουδάν, στο Κονγκό, στην Τανζανία, στη Μοζαμβίκη, ως αυτό εδώ το μεγάλο νησί, τη Μαδαγασκάρη. Μπορεί να μην ταξιδεύω πια, Κωσταντή, μα όταν τους βλέπω να φεύγουν τον Οκτώβρη η καρδιά μου ταξιδεύει μαζί τους. Τις νύχτες ονειρεύομαι ότι έχω φτερά και κάνω το μεγάλο τους ταξίδι. Σκέψου με πόσους κινδύνους έχουν να τα βγάλουν πέρα: με θύελλες, με κυνηγούς, με την τρομερή κούραση του ταξιδιού. Όταν ήμουν στην ηλικία σου, Κωσταντή, τους κυνηγούσα, έκλεβα τ' αβγά τους. Τότε ήταν για μένα απλώς πουλιά – κάτι ωραίο κι ασήμαντο. Μ' άρεσε να τους βλέπω μα δεν με πείραζε

να τους σκοτώνω. Αλλά τώρα είναι κομμάτι της ψυχής μου – το κομμάτι της που ταξιδεύει ενώ ο υπόλοιπος μένω εδώ».

Το αγόρι δεν είχε καταλάβει πολύ καλά αυτά που του έλεγε ο γέρος, όμως κοιτούσε τον απλωμένο χάρτη μπρος του με μια ανεξήγητη λαχτάρα, που δεν την είχε ξαναιώσει.

Ο Πέτρος του είπε κάτι ακόμα για τα γεράκια:

«Οι επιστήμονες το λένε γεράκι της Ελεονώρας, Κωσταντή. Από τ' όνομα μιας αρχόντισσας και δικαστίνας που έζησε πριν από εξακόσια πενήντα χρόνια σ' ένα νησί τη Σαρδηνία. Η Ελεονώρα αγαπούσε τα γεράκια κι έφτιαξε νόμους που τα προστάτευαν».

Αλλά το αγόρι έπρεπε να φύγει τώρα. Η μητέρα του είχε παστίτσιο, που ήταν το αγαπημένο φαγητό του Κωσταντή, αν και δεν ήξερε πόσο θα κατάφερνε να φάει τώρα, ύστερα από μιάμιση σοκολάτα και δύο πορτοκαλάδες.

8

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΚΥΛΗΣΕ ΟΠΩΣ ΣΕ ΚΑΤΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΟΥ δείχνουν την εικόνα να προχωράει πιο γρήγορα απ' ό,τι στ' αλήθεια, με δεκαπλάσια και εικοσαπλάσια ταχύτητα, έτσι βλέπεις τα σύννεφα να κυνηγιούνται και τον ήλιο να κατακυλάει σαν μπάλα στον ουρανό. Στα τέλη του Μάη, μια Κυριακή με αέρα και λιακάδα, ο γέρος είπε στ' αγόρι:

«Κωσταντή, ρώτα τους γονιούς σου αν σ' αφήνουν να 'ρθεις μαζί μου στα βράχια».

Άφησαν πίσω το χωριό, προχωρώντας πλάι πλάι. Ο αέρας ανακάτεψε τ' άσπρα μαλλιά του γέρου και τα μαύρα του αγοριού, κι άλλοτε φούσκωνε κι άλλοτε κολούσε πάνω στο αδύνατο στέρνο του Μαυρο-Πέτρου το τριμμένο του πουκάμισο, που 'χε παλιώσει κι άλλο. Ο Κωσταντής έμοιαζε να 'χει μεγαλώσει δύο χρόνια από το προηγούμενο καλοκαίρι, είχε πετάξει μπόι κι είχε δέσει, ενώ μέσα σ' αυτόν τον ένα χρόνο ο Μαυρο-Πέτρος είχε γεράσει απότομα. Τα βήματά του δεν είχαν την αλλοτινή τους σιγουριά πάνω στις πέτρες.

Σε όλο τον τόπο, που το χειμώνα ήταν γυμνός και το καλοκαίρι θα 'χε ξερά χορτάρια μόνο, πολύχρωμα λου-

λουδάκια σκέπαζαν τώρα κάθε σπιθαμή.

Έφτασαν ψηλότερα, εκεί που ο γέρος είχε πρωτοσυναντήσει το αγόρι.

«Στάσου», του είπε. «Δες, ήρθαν».

Στάθηκαν και για πολλή ώρα κοιτούσαν τα δύο γεράκια που έκαναν κύκλους στον αέρα χάφτοντας έντομα. Τελικά ο Κωσταντής κουράστηκε, δεν μπορούσε να μείνει άλλο έτσι ακίνητος. Τα πόδια του ήθελαν να τρέξουν, να κλοτσήσουν μια μπάλα.

«Κύριε Πέτρο, να γυρίσουμε τώρα;» είπε.

«Πήγαινε εσύ, Κωσταντή», του 'πε ο γέρος. «Εγώ θα μείνω κι άλλο».

Το αγόρι πήρε το δρόμο του γυρισμού για το χωριό, μα παρακάτω σταμάτησε και κοίταξε πίσω. Ο Μαυρο-Πέτρος ήταν στο ίδιο σημείο. Τα άσπρα του μαλλιά και το πουκάμισό του ήταν τα μόνα πράγματα πάνω του που κουνιόνταν, όποτε φύσαγε. Ο Κωσταντής συνέχισε να βαδίζει, και πιο κάτω στάθηκε πάλι και γύρισε το κεφάλι να δει. Τώρα ο γέρος ήταν ένα μακρινό άγαλμα στην κορυφή πάνω απ' τα βράχια, και τα γεράκια ήταν δυο τελίτσες στον ουρανό, που για να τις δει το αγόρι έπρεπε να μισοκλείσει τα μάτια στο φως.

9

Ο ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΔΕΝ ΕΠΑΨΕ ΝΑ ΒΛΕΠΕΙ ΤΟΝ ΓΕΡΟ, μα για πολλές μέρες τον ξεχνούσε ή όλο έλεγε να πάει να τον δει και το ανέβαλλε, γιατί είχε τους φίλους του, που μαζί έπαιζαν μπάλα ή playstation, ή απλώς κάθονταν σ' ένα παγκάκι σκαρφαλωμένοι στη ράχη του, σαν πουλιά στη σειρά πάνω σ' ένα σύρμα, κι έλεγαν για ποδοσφαιριστές, μπασκετμπολίστες και βιντεοπαιχνίδια. Και του άρεσε μια συμμαθήτριά του η Αριάδνη, έτσι τώρα το κορίτσι απασχολούσε επίσης τη σκέψη του, και για τον Μαυρο-Πέτρο έμενε ελεύθερη μια γωνιά, όλη κι όλη, κάπου στο βάθος του μυαλού του. Αν όμως τύχαινε να μην έχει τι άλλο να κάνει κι αποφάσιζε να πάει στα βράχια πέρα από το χωριό, ή αν τ' αποφάσιζαν τα πόδια του για λογαριασμό του, τις πιο πολλές φορές θα έβρισκε τον γέρο εκεί που είχε ριζώσει ανάμεσα στη θάλασσα και τον ουρανό, στην άκρη του μικρού του κόσμου – αφότου ο κόσμος του, αποκεί που ήταν όλη η γη όταν ταξίδευε με τα καράβια, μίκρυνε με το θάνατο της γυναίκας του· έγινε ένα σπιτάκι, μια βάρκα και τούτο δω το σημείο στην κορφή των βράχων.

Και μια από κείνες τις φορές, όταν ο Αύγουστος έφτα-

νε πια στο τέλος του και μες στην τρύπα στο βράχο δεν υπήρχαν αβγά αλλά τρεις πεινασμένοι νεοσσοί, ο γέρος είπε στο αγόρι:

«Κωσταντή, θες να πάμε αύριο με τη βάρκα να σου δείξω τα πουλιά στα ξερονήσια; Ρώτα τους γονιούς σου αν σ' αφήνουν και πες μου».

Τη νύχτα σηκώθηκε δυνατός αέρας και τα κύματα έσκαγαν στα βράχια σαν να 'θελαν να τ' αρπάξουν και να τα γκρεμίσουν. Ο αχός της φουρτουνιασμένης θάλασσας έφτανε ψηλά ως το χωριό, και στα στενά δρομάκια σφύριζε ο άνεμος. Όμως κόπασε πριν το χάραμα, και το πρωί η θάλασσα ήταν λάδι, ένας εκτυφλωτικός καθρέφτης όπου τα ξερονήσια κυμάτιζαν από τη ζέστη, άυλα θαρρείς.

Ο Κωσταντής κατέβηκε νωρίς στου Μαυρο-Πέτρου. Ο γέρος ήταν έξω από το σπιτάκι και τον περίμενε. Ένα τσούρμο γάτες ήταν μαζεμένες γύρω του και τις τάιζε ψαροκέφαλα, σπάραχνα κι εντόσθια από την τελευταία του ψαριά. Μα έπειτα τις έδιωξε κι άφησε μονάχα μία.

«Να φάει κι αυτή η δόλια», είπε στο αγόρι.

Ήταν μια μαύρη γάτα, μαδημένη και σε κακό χάλι.

«Έριξαν κάτι πάνω της, μπορεί νέφτι», είπε ο γέρος. «Δες, είναι καμένη παντού κι έχει χάσει το 'να μάτι. Όταν ήμουν παιδί, Κωσταντή, είχα κάνει κι εγώ πράγματα που, σαν τα σκέφτομαι τώρα, νιώθω ντροπή. Πάμε;»

Κατέβηκαν στο γιαλό, μπήκαν στη βάρκα κι ο Μαυρο-Πέτρος έλυσε το σχοινί. Έπειτα έβαλε μπρος τη μηχανή και η Αμαλία –αυτό ήταν τ' όνομα της βάρκας– γλίστρησε απαλά στ' ασάλευτο νερό ρυτιδώνοντάς το κι αφήνοντας μια χαρακιά που παραπίσω έσβηγε και η θάλασσα γινόταν ολότελα λεία ξανά. Ο γέρος φόραγε ένα ψάθινο καπέλο με πλατύ ξεφτισμένο γύρο.

«Δεν έφερες καπέλο;» ρώτησε τ' αγόρι.

«Όχι, το ξέχασα».

«Θα σε βαρέσει ο ήλιος, Κωσταντή, και θ' αρρωστήσεις. Να, πάρε».

Έβγαλε την ψάθα του και του την έδωσε.

«Κι εσείς, κύριε Πέτρο;»

«Μπα, δεν έχω ανάγκη εγώ. Έχω ψηθεί στους ήλιους των τροπικών. Όση ανάγκη έχει η πέτρα στον ήλιο, Κωσταντή, άλλη τόση έχω εγώ. Αλλά εσύ είσαι άμαθος. Μπρος, φόρα το».

Το καπέλο, όταν το έβαλε, του 'ρχόταν χαμηλά μέχρι κάτω από τα φρύδια, και το πρόσωπό του κι οι ώμοι του ήταν στη σκιά τώρα. Το έγειρε λίγο πίσω για να βλέπει.

«Οι πιο πολλοί μαυροπετρίτες φωλιάζουν στα ξερονήσια», του 'πε ο γέρος. «Ως τον Αύγουστο τρώνε μαμούνια, καμιά σαυρίτσα. Μα τώρα αρχινάνε να ετοιμάζονται για το μεγάλο τους ταξίδι, έτσι πρέπει να 'ναι δυνατοί, κι έχουν και τα μικρά να θρέψουν. Η τροφή τους τώρα είναι

μικροπούλια που περνάνε αποδώ τούτη την εποχή, ταξιδεύοντας κι αυτά για το νότο. Χιλιάδες κι εκατομμύρια πουλιά ταξιδεύουν κάθε χρονιά, κι άλλα χάνονται στο ταξίδι κι άλλα τα καταφέρνουν. Αλλά έχω προσέξει, Κωσταντή», είπε ύστερα ο γέρος, «ότι, όπως αλλάζει πια ο καιρός κι ολοένα ζεσταίνει, αλλάζει κι ο δρόμος των μικρών πουλιών στο ταξίδι τους και τυχαίνει να μην περάσουν αποδώ ή να έρθουν νωρίτερα. Και το καλοκαίρι ξεραίνονται πιο νωρίς τα βαλτονέρια και οι χείμαρροι, που εκεί μαζεύονται πιο πολύ τα μαμούνια, έτσι 'ναι όλο και πιο δύσκολο για τα γεράκια να βρουν φαΐ».

Σχίζοντας τ' αστραφτερό νερό, είχαν φτάσει κοντά στο πρώτο ξερονήσι. Όλο κι όλο, ήταν ένας μεγάλος βράχος μες στη θάλασσα. Ο γέρος έσβησε τη μηχανή κι άφησε τη βάρκα να την παρασέρνει το ρεύμα κάτω από την αρυτίδωτη επιφάνεια.

«Δες», είπε. «Εκεί 'ναι μια φωλιά, σ' εκείνη εκεί την τρύπα. Και να ένα γεράκι» – του 'δειξε μια κουκκίδα στον απέραντο γαλάζιο ουρανό. «Κι άλλη εκεί πέρα. Πάμε».

Περίμενε μέχρι να παρασυρθεί η βάρκα λίγο παρακει κι έπειτα ξανάβαλε μπρος τη μηχανή κι έκανε έναν πλατύ κύκλο γύρω από το ξερονήσι. Όποτε έσκυβε ο Κωσταντής και κοιτούσε μες στο νερό, έβλεπε σμάρια από μικρά ψάρια, με το ασημί των λεπιών τους να λάμπει καθώς το φως λόγγιζε την επιφάνεια. Έγειρε και κρέμασε τεντω-

μένο τ' αριστερό χέρι, με τα δάχτυλα ανοιχτά. Οι άκρες τους γλίστρησαν μες στο νερό, αφήνοντας η καθεμία μια χαρακιά πίσω της, που μεμιάς χανόταν – σαν μικρογραφία της γραμμής που χάραζε η βάρκα στο νερό. Η θάλασσα ήταν ζεστή στ' ακροδάχτυλα του αγοριού κι απλωνόταν ως τον ορίζοντα, καθρέφτης του ουρανού.

Τώρα πλησίαζαν στο επόμενο ξερονήσι.

«Εκεί έχει ακόμα πιο πολλούς, Κωσταντή», είπε ο γέρος.

Έσβησε πάλι τη μηχανή και για λίγο στάθηκαν κοιτώντας τα πουλιά, κι έπειτα ξανάβαλε μπρος για να κάνει το γύρο κι αυτού του μικρού νησιού. Μα λίγο παρακάτω είδαν να επιπλέουν ανάμεσα στα βράχια κάτι πράγματα σαν σκουπίδια που τα 'χε πετάξει κάποιος στο νερό. Ο Μαυρο-Πέτρος δεν είχε προφτάσει καλά καλά να αναρωτηθεί τι μπορεί να 'ταν, όταν μια φωνή έδωσε την απάντηση. Τότε είδε σ' ένα βράχο, πιο κει, τον άνθρωπο που είχε φωνάξει, και πλησίασε με τη βάρκα.

Ήταν κουρελιάρης και πληγωμένος, κι άλλος ένας ήταν πεσμένος στο βράχο δίπλα του, αναισθητος ή μπορεί... *Κάνε, Θε μου, να ζει*, σκέφτηκε ο γέρος πλησιάζοντας κι άλλο. Βαθιές πληγές φαινονταν ανάμεσα στα κουρέλια του ανθρώπου, που τώρα κουνούσε τα χέρια.

«Κωσταντή, πρέπει να με βοηθήσεις», είπε ο Μαυρο-Πέτρος. «Όταν φτάσω δίπλα στα βράχια, πήδα πάνω

και θα σου δώσω το σχοινί».

Ο γέρος και τ' αγόρι κατάφεραν να δέσουν πρόχειρα τη βάρκα, κι έπειτα ο Μαυρο-Πέτρος την έφερε με το πλάι προς το βράχο που πάνω ήταν οι δυο άνθρωποι. Από τα ταξίδια που 'χε κάνει σ' όλο τον κόσμο, είχε μάθει να συνεννοείται σε πέντε διαφορετικές γλώσσες.

«Ζει;» ρώτησε στ' αγγλικά τον πληγωμένο.

«Ναι», απάντησε κείνος.

«Βοήθα τότε να τον κατεβάσουμε στη βάρκα».

Και οι δύο μαζί τον κατέβασαν και τον ξάπλωσαν. Είχε κλειστά τα μάτια και πληγές παντού στο πρόσωπο και στο σώμα. Ύστερα κατέβηκε κι ο άλλος, κι ο Κωσταντής έλυσε το σχοινί και πήδησε μες στη βάρκα. Ο Μαυρο-Πέτρος έβγαλε το πουκάμισό του και σκέπασε τον αναισθητο άνθρωπο. Το κορμί του γέρου ήταν ψημένο από τον ήλιο σαν το πρόσωπό του, και τα κόκαλά του πετιόνταν κάτω από το δέρμα. Πυκνές άσπρες τρίχες σκέπαζαν το στήθος και την πλάτη του.

«Έχεις το κινητό σου;» ρώτησε τ' αγόρι.

«Ναι», είπε ο Κωσταντής.

«Φέρ' το μου», είπε και τηλεφώνησε στο χωριό για να τους περιμένουν στο γιαλό και να καλέσουν ασθενοφόρο και την αστυνομία.

Ώσπου να γυρίσουν πίσω, έμαθε λίγα πράγματα γι' αυτούς τους άμοιρους.

Ήταν πρόσφυγες, του 'πε ο πληγωμένος, κι είχαν προσπαθήσει να περάσουν νύχτα αλλά τους βρήκε η φουρτούνα. Η θάλασσα άρπαξε τη βάρκα τους και την έριξε στα βράχια. Όλοι οι άλλοι χάθηκαν, τους κατάπιε το νερό. Μόνον αυτός κι ο σύντροφός του γλίτωσαν. Είχαν μαζί γυναίκες, παιδιά. Πνίγηκαν όλοι. Τα 'λεγε κι έκλαιγε. Έφυγαν από την πατρίδα τους για να γλιτώσουν απ' τον πόλεμο και η θάλασσα έγινε ο τάφος τους, χωρίς μνήμα, χωρίς τίποτα.

Για λίγο, ύστερα, ο γέρος και το αγόρι κάθισαν έξω από το σπίτι του Μαυρο-Πέτρου, αφού το ασθενοφόρο είχε πάρει απ' το γιαλό τους πληγωμένους. Ο γέρος είχε πορτοκαλάδες στο ψυγείο κι έφερε μία στον Κωσταντή. Έψησε έπειτα έναν καφέ κι έκατσαν στο ασβεστωμένο πεζούλι. Η θάλασσα απλωνόταν λαμπερή κι ακύμαντη ακόμα, μα τώρα ένιωθαν και οι δύο πως κάτω από το φως της έκρυβε ένα απάνθρωπο σκοτάδι.

«Δεν είναι όλα τα ταξίδια σαν εκείνα που 'κανα εγώ ή σαν αυτά των πουλιών, Κωσταντή», είπε ο γέρος. «Εγώ ήθελα να ταξιδέψω και τα πουλιά ταξιδεύουν επειδή αυτή είναι η φύση τους και δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς. Μα αυτοί οι άνθρωποι διώχτηκαν απ' την πατρίδα τους, έφυγαν για να σωθούν, και δεσ...»

Δεν τέλειωσε τα λόγια του. Ίσως να μην είχε τι άλλο να πει. Οι πρωινές γάτες είχαν σκορπίσει, μα εκείνη που

της έριξαν νέφτι είχε μείνει. Ο Μαυρο-Πέτρος μπήκε ξανά στο σπίτι, βγήκε μ' ένα ψάρι και της το 'δωσε.

«Ένα ψάρι λιγότερο για το μεσημεριανό τηγάνι», είπε. «Δεν θα μου λείψει. Πώς να μην είναι σκληροί οι άνθρωποι απέναντι σ' όλα τα πλάσματα, Κωσταντή;» είπε στ' αγόρι. «Δες πόσο σκληροί είναι απέναντι στον συνάνθρωπό τους».

10

ΕΦΥΓΕ Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΙ Ο ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ ΜΕ Τ' άνοιγμα του σχολείου, και τον Οκτώβρη έφυγαν και οι μαυροπετρίτες για το μεγάλο τους ταξίδι στην Αφρική.

Μια μέρα ο Μαυρο-Πέτρος τηλεφώνησε να πει του Κωσταντή ότι είχε ένα δώρο να του δώσει. Το αγόρι πήγε κρατώντας, φίλεμα από τη μητέρα του, μια σακούλα με μερικά κομμάτια πίτα τυλιγμένα σ' αλουμινόχαρτο.

«Κωσταντή, σου έφτιαξα ένα πουλί να το κρεμάσεις στην κάμαρά σου», του είπε ο γέρος.

Είχε φτιάξει ένα γεράκι με ξύλο που το 'χε βάψει πιο ανοιχτό καφέ στο στήθος του πουλιού και στην κοιλιά, και πιο σκούρο κοκκινωπό το υπόλοιπο, με ρίγες· είχε στεριώσει με πετονιά τις φτερούγες στο σώμα για να ανεβοκατεβαίνουν, και μέσ' από τρύπες στις φτερούγες είχε περάσει επίσης πετονιά, για να κρεμιέται το πουλί από ψηλά.

Το αγόρι το πήρε κι έπειτα πρόσεξε τον Μαυρο-Πέτρο. Του φάνηκε ότι 'χε γεράσει κι άλλο. Τα μάτια του είχαν χάσει σχεδόν τελείως ό,τι λάμψη είχαν παλιότερα, και τώρα έμενε μέσα τους μονάχα μια βαθιά κούραση.

Έφαγε τη σοκολάτα που του έδωσε ο γέρος, μα έπειτα

τον ένιωσε ανυπόμονο, σαν να περίμενε από τον Κωσταντή να χαιρετήσει τώρα και να φύγει· έτσι, τον ευχαρίστησε κι έφυγε.

Στο σπίτι πήρε τη σκάλα και κρέμασε το ξύλινο γεράκι πάνω απ' το κρεβάτι του. Προτού να τον πάρει τις νύχτες ο ύπνος το έβλεπε να πετά σκοτεινό κι ακίνητο αποπάνω του, ώσπου έκλεινε τα μάτια κι έπαιρνε μαζί του τον μαυροπετρίτη στα όνειρά του.

11

Ο ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΕΙΔΕ Σ' ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΟΤΙ ΓΙΝΟΤΑΝ πόλεμος. Το σπίτι του και το χωριό του ήταν ολόγεια, μα δεν υπήρχε πουθενά κανείς, όλοι είχαν χαθεί με τον πόλεμο: ο πατέρας του, η μητέρα του, ο αδελφός του, οι φίλοι του, οι υπόλοιποι χωριανοί. Τριγυρνούσε μόνος στο σπίτι και στους δρόμους του χωριού, ψάχνοντας να βρει κάποιον. Κατέβαινε ως το σπιτάκι του Μαυρο-Πέτρου, μα ήταν έρημο. Δυνατός αέρας φυσούσε ασταμάτητα και η φουρτουνιασμένη θάλασσα σκέπαζε το γιαλό. *Πρέπει να τους βρω*, σκεφτόταν απελπισμένος, *αλλά ο μόνος τρόπος θα 'ταν να είχα φτερά και να πετούσα. Δεν ξέρω πού είναι, αλλά αν πέταγα θα μπορούσα να τους βρω.* Ένωθε τα πόδια του βαριά στ' όνειρο, κι έκατσε σ' ένα παγκάκι στ' άδειο προαύλιο της εκκλησίας, με μόνη συντροφιά το σφύριγμα του ανέμου και τη βοή της θάλασσας. Είχε τα χέρια ριγμένα στο πλάι, και ξαφνικά αισθάνθηκε πάνω τους ένα τράβηγμα. *Ποιος είναι;* αναρωτήθηκε, αλλά τριγύρω υπήρχαν μόνον ο δυνατός αέρας και η ερημιά. Κοίταξε τότε πρώτα το δεξί του χέρι κι έπειτα το αριστερό, και δεν ήταν χέρια πια, μα μεγάλες φτερούγες που τις τραβούσε ο

άνεμος. Τις άπλωσε και μεμιάς ένωσε τη γη να φεύγει
κάτω από τα πόδια του, και τώρα πετούσε ψηλά, όλο
και πιο ψηλά.

12

ΜΠΗΚΕ Ο ΦΛΕΒΑΡΗΣ, ΚΥΛΗΣΕ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ του, και το αγόρι είχε λίγες βδομάδες να δει τον γέρο, μπορεί και πάνω από μήνα, όταν ένα μεσημέρι στο τραπέζι ο πατέρας του είπε:

«Κωσταντή, τα 'μαθες για τον Πέτρο;»

«Τι, μπαμπά;»

«Είναι άρρωστος. Βαριά. Μου το 'πε ο Γιάννης στο καφενείο».

«Να τον πάρουμε ένα τηλέφωνο, Αντρέα», είπε η Βασιλική. «Μ' όλες τις δουλειές και τις υποχρεώσεις, τον ξεχάσαμε τον τελευταίο καιρό. Ούτε εσύ πήγες, Κωσταντή, να τον δεις».

«Τι θα καταλάβουμε απ' το τηλέφωνο, Βάσω;» είπε ο Αντρέας. «Θα μας πει ότι 'ναι καλά. Είναι άνθρωπος περήφανος και μοναχικός. Λέω να πάω να τον δω. Τώρα κιόλας, με το που θ' αποφάμε. Θα 'ρθεις, Κωσταντή;»

Μετά το μεσημεριανό γεύμα, ο πατέρας κι ο γιος κατηφόρισαν απ' το χωριό προς το γιαλό. Η μέρα ήταν κρύα και βαριά, με χαμηλά σύννεφα ίδια με τα βράχια στο χρώμα, σάμπως να μην ήταν πέτρα όλος ο τόπος μόνο, αλλά κι ο ουρανός. Μα και η θάλασσα δεν πή-

γαινε πίσω, απλωνόταν ψυχρή και μολυβένια· πέτρινη κι αυτή, σαν τον ουρανό.

Έφτασαν στο σπιτάκι του γέρου και χτύπησαν την πόρτα. Από μέσα ακουγόταν η τηλεόραση. Στην αρχή δεν έλαβαν απάντηση, όμως ύστερα ακούστηκε η φωνή του, βραχνή κι αδύναμη:

«Ανοιχτά είναι. Μπείτε».

Ήταν ξαπλωμένος στο ντιβάνι. Φόραγε το τριμμένο του πουκάμισο, αποπάνω ένα παλιό πουλόβερ, κι ήταν σκεπασμένος με μια κουβέρτα. Τα μάγουλά του ήταν τόσο ρουφηγμένα, που έλεγες πως τα κόκαλα θα έσχιζαν το δέρμα κι ας ήταν σκληρό σαν πετσί. Τα μάτια του είχαν βουλιάξει βαθύτερα στις κόγχες τους. Τα γερά του χέρια ήταν πεσμένα πάνω στην κουβέρτα, αδύναμα τώρα, με τις φλέβες να πετιόνται.

«Καπετάν Πέτρο, τι κάνεις;» τον ρώτησε ο Αντρέας, αλλά συνέχισε προτού ο γέρος να του απαντήσει: «Πρέπει να πας στο νοσοκομείο. Είσαι άρρωστος».

«Σ' ευχαριστώ, Αντρέα», είπε κείνος, «αλλά δεν θα πάω πουθενά. Ό,τι 'ναι να γίνει, ας γίνει».

Ο πατέρας του αγοριού κατάλαβε ότι δεν είχε νόημα να επιμείνει. Ήταν σαν να του είχε πει ο Μαυρο-Πέτρος ότι δεν φοβόταν το θάνατο κι ότι τον περίμενε. Είχε περάσει τα τελευταία τριάντα χρόνια σ' αυτό το σπιτάκι και θα έμενε εδώ έως το τέλος, ανάμεσα στα λιγοστά

παλιά του έπιπλα και στις κορνιζαρισμένες φωτογραφίες που ιστορούσαν τη ζωή του. Τι δουλειά είχε, να βρεθεί σ' ένα ψυχρό δωμάτιο νοσοκομείου ανάμεσα σ' αγνώστους;

«Αν χρειαστείς κάτι, οτιδήποτε, καπετάν Πέτρο, να μου τηλεφωνήσεις», είπε ο Αντρέας.

«Μην ανησυχείς, Αντρέα», είπε ο γέρος, «μια περαστική αρρώστια είναι» – όμως ήξερε πως αυτό ήταν ψέμα, κι ο πατέρας του αγοριού το 'ξερε επίσης. «Κωσταντή», ρώτησε, «πώς τα πας στο σχολείο;»

«Καλά, κύριε Πέτρο», είπε το αγόρι. «Είμαι καλός στην έκθεση αλλά λιγάκι αδύνατος στα μαθηματικά».

«Είναι καλό κι έξυπνο παιδί, Αντρέα», είπε ο γέρος. «Ό,τι κι αν αποφασίσει να κάνει, θα πάει μπροστά».

Κάθισαν λίγο ακόμα κι έπειτα τον αποχαιρέτησαν κι έφυγαν. Ό,τι ένιωθαν καθώς ανηφόριζαν προς το χωριό, ήταν όμοιο με τον ουρανό κείνης της φλεβαριάτικης μέρας και με τους γυμνούς βράχους και τη μολύβδινη θάλασσα.

13

«ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΑΡΡΩΣΤΟΣ», ΕΙΠΕ ΚΕΙΝΟ ΤΟ ΒΡΑΔΥ Ο Αντρέας στη Βασιλική. «Και δεν θέλει να πάει στο νοσοκομείο».

«Όμως, Αντρέα, δεν έχει κανέναν να τον φροντίσει».

«Το ξέρω. Μα δεν μπορώ να τον πιέσω. Μου φάνηκε ότι έχει πάρει μιαν απόφαση και δεν υπάρχει περίπτωση να την αλλάξει. Άμα τον πίεζα, το μόνο που θα κατάφερνα θα 'ταν να τον στεναχωρήσω και να τον θυμώσω».

«Τουλάχιστον να τον βοηθήσουμε όσο μπορούμε».

«Ναι, αλλά πώς; Δεν θέλω να του γίνουμε αποπάνω και βάρος, αντί να του σταθούμε. Έχει μάθει να 'ναι μόνος, Βάσω».

«Ο Κωσταντής δεν του είναι βάρος. Αν δεν μπορώ να βοηθήσω αλλιώς, μπορώ να του στέλνω ένα πιάτο σπιτικό φαΐ να τρώει».

Έτσι, την επόμενη μέρα που είχε κοτόσουπα, η Βασιλική είπε του αγοριού να πάρει ένα τάπερ, ζεστό από τη σούπα που έκαιγε ακόμα, και να το πάει στον γέρο.

Όμως το αγόρι έκανε κάτι ακόμα προτού φύγει. Πήγε τη σκάλα στην κάμαρά του και ξεκρέμασε το ξύλινο γερράκι. Έπειτα, κρατώντας το παραμάσχαλα με τις φτε-

ρούγες διπλωμένες, και με το ζεστό τάπερ στο άλλο χέρι, κατηφόρισε προς το σπιτάκι του Μαυρο-Πέτρου. Χτύπησε και, όταν του απάντησε από μέσα, μπήκε. Ήταν ξαπλωμένος πάλι στο ντιβάνι, κι ο Κωσταντής αναρωτήθηκε αν σηκωνόταν πια καθόλου.

«Η μητέρα μου σας στέλνει λίγη σούπα, κύριε Πέτρο», είπε.

«Την ευχαριστώ. Δεν ήταν ανάγκη. Άσ' την στο τραπέζι και κάτσε. Μισό λεπτό να σηκωθώ, Κωσταντή».

Βάζοντας όλη τη λιγοστή του δύναμη, κατάφερε να ανακαθίσει κι έπειτα κατέβασε τα πόδια από το ντιβάνι και σηκώθηκε αργά, κρατημένος από τη ράχη μιας καρέκλας. Τα τρία βήματα ως το τραπέζι φάνηκε να τον εξάντλησαν, κι έπεσε βαρύς σε μια από τις άλλες καρέκλες.

«Κωσταντή, θα μου φέρεις ένα κουτάλι;» είπε. «Τα 'χω εκείδά, μέσα σ' εκείνο εκεί το συρτάρι. Κι άνοιξε το ψυγείο».

Όλη η πόρτα του ψυγείου ήταν γεμάτη πορτοκαλάδες και στο ένα ράφι υπήρχαν αραδιασμένες πολλές σοκολάτες. Πρέπει να τις είχε αγοράσει προτού ν' αρρωστήσει βαριά, νιώθοντας ίσως ότι θα αρρώσταινε και δεν θα μπορούσε ν' ανέβει στο χωριό.

Ο Κωσταντής πήρε μια σοκολάτα και μια πορτοκαλάδα, την άνοιξε και κάθισε στο τραπέζι.

«Μόνο που μου τέλειωσαν τα καλαμάκια», είπε ο γέρος.

«Θα την πω απ' το μπουκάλι», είπε τ' αγόρι. «Το προτιμάω».

«Χάλασε το γεράκι», ρώτησε ο Μαυρο-Πέτρος τρώγοντας λίγο λίγο τη σούπα, «και το 'φερεις να σ' το φτιάξω;»

«Όχι, κύριε Πέτρο», απάντησε ο Κωσταντής. «Το 'φερα να το έχετε εσείς – να το κρεμάσετε κάπου και να το βλέπετε».

«Τα δώρα, Κωσταντή, δεν επιστρέφονται».

Το αγόρι ένιωσε αμήχανα κι ο γέρος το κατάλαβε.

«Να σου πω τι θα κάνουμε», είπε. «Θα το κρεμάσεις εδώ πέρα, πάνω απ' το ντιβάνι και, άμα δεν το χρειάζομαι πια, θα το πάρεις πίσω. Είμαστε σύμφωνοι;»

«Ναι», είπε το αγόρι.

Όταν απόφαγε ο γέρος, ζήτησε από τον Κωσταντή να πάρει το τάπερ και το κουτάλι από το τραπέζι.

«Θες να σου πω για τα ταξίδια μου;» τον ρώτησε.

«Ναι, αλλά δεν θέλετε να ξεκουραστείτε, κύριε Πέτρο;»

«Θα ξεκουραστώ, Κωσταντή, μην ανησυχείς. Άνοιξε κείνο εκεί το συρτάρι και φέρε το χάρτη... Μπράβο, άνοιξέ τον τώρα πάνω στο τραπέζι».

Ο γέρος έσκυψε πάνω από το χάρτη του κόσμου και, κουνώντας πότε αποδώ και πότε αποκεί το χέρι του, με

τεντωμένο το δάχτυλο, άρχισε να λέει στ' αγόρι για όλα τα ταξίδια που είχε κάνει. Το δάχτυλό του ήταν καράβι που διέσχιζε τον Ατλαντικό και τον Ειρηνικό, από τη μια ήπειρο στην άλλη: Ευρώπη, Αφρική, Βόρεια και Νότια Αμερική, Ασία. Μέσ' από τις διηγήσεις του ζωντάνευαν στη φαντασία του αγοριού μακρινά λιμάνια, πόλεις με δύσκολα ονόματα, άνθρωποι με περίεργες συνήθειες. Βράδιασε κι εκείνος ακόμα μιλούσε, αλλά κάποια στιγμή σταμάτησε σαν να μην είχε πια άλλη δύναμη.

«Θα συνεχίσουμε την άλλη φορά που θα 'ρθεις, Κωσταντή», είπε.

«Και το γεράκι;» τον ρώτησε το αγόρι.

«Θες να το κρεμάσεις τώρα;»

«Ναι».

«Ωραία – φέρε τη σκάλα από πίσω απ' το σπίτι».

Ο Κωσταντής την έφερε, ανέβηκε και κρέμασε τον ξύλινο μαυροπετρίτη πάνω από το ντιβάνι. Ύστερα έβγαλε πάλι έξω τη σκάλα και, μέχρι να γυρίσει, ο γέρος είχε ξαπλώσει ξανά.

«Πήγαινε, Κωσταντή», του είπε. «Κι έλα πάλι αύριο, μεθαύριο – όποτε μπορέσεις».

«Καληνύχτα, κύριε Πέτρο», είπε το αγόρι και, μες στην κρύα νύχτα, ανηφόρισε προς το χωριό.

14

ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΞΕΣΠΑΣΕ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ Μ' ΑΣΤΡΑΠΕΣ ΠΟΥ
φώτιζαν το χωριό, τα βράχια, τη θάλασσα. Βροχή μαστί-
γωνε τα τζάμια. Ο γέρος ήταν ξαπλωμένος στο σκοτάδι,
με σβηστή την τηλεόραση και με τα μάτια ανοιχτά.
Όποτε άστραφτε, το ξύλινο γεράκι αποπάνω έμοιαζε να
ζωντανεύει κι έριχνε λοξή και μεγάλη τη σκιά του στον
τοίχο. Ο γέρος το κοιτούσε στην αρχή με φόβο, που
όμως έπειτα καταλάγιασε σιγά σιγά, ώσπου στη θέση
του μια βαθιά ηρεμία απλώθηκε στις σκέψεις και στ' άρ-
ρωστο σώμα του Μαυρο-Πέτρου. Είχε ανοιχτά τα μάτια
και περίμενε πότε, με την επόμενη αστραπή, το γεράκι
θα ξεπετιόταν πάλι, ώσπου κάποια στιγμή τα έκλεισε και
δεν τ' άνοιξε ξανά.

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ Ο ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΚΑΤΗΦΟ-
ρισε ξανά απ' το χωριό κρατώντας πάλι ένα ζεστό τάπερ,
με βραστό μέσα. Χτύπησε την πόρτα, ξαναχτύπησε. Δεν
ακουγόταν τίποτα μέσ' από το σπίτι, ούτε καν η τηλεό-
ραση. Σάστισε, δεν ήξερε τι να κάνει, αλλά τελικά παρα-
μέρισε τους δισταγμούς και τους φόβους του κι έσπρωξε
την πόρτα. Ήταν ανοιχτή. Μπήκε, στάθηκε κι είπε:

«Κύριε Πέτρο;»

Ήταν ξαπλωμένος στο ντιβάνι, μα δεν απάντησε, δεν
σάλεψε καν. Το αγόρι άφησε το τάπερ στο τραπέζι και
πλησίασε. Όπως έπεφτε το φως από το τζάμι, η σκιά του
ξύλινου γερακιού στον άσπρο τοίχο έμοιαζε να πετάει
πάνω από τον γέρο. Τα μάτια του Μαυρο-Πέτρου ήταν
κλειστά και η όψη του έδειχνε γαλήνια.

Πρωτύτερα ο Κωσταντής φοβόταν, μα τώρα όλος του
ο φόβος είχε εξανεμιστεί. Δεν υπήρχε τίποτα τρομερό στο
ήρεμο πρόσωπο του νεκρού. Το αγόρι έβγαλε από την
τσέπη το κινητό του για να ειδοποιήσει, αλλά έπειτα στα-
μάτησε. Πρώτα θα τηρούσε την υπόσχεσή του. Έφερε
απέξω τη σκάλα, ανέβηκε και ξεκρέμασε το μαυροπε-
τρίτη. Ύστερα ξανάβαλε τη σκάλα στη θέση της και μόνο
τότε τηλεφώνησε για να πει ότι ο γέρος είχε πεθάνει.

Το άλλο μεσημέρι τον κήδεψαν, σ' ένα μήνα ήρθε η άνοιξη και σε δύο μήνες οι πρώτοι μαυροπετρίτες γύρισαν ξανά στις τρύπες τους στα βράχια. Εκείνο το καλοκαίρι ο Κωσταντής πήγαινε συχνά πέρα απ' το χωριό και στεκόταν στην κορυφή των βράχων. Η αίσθηση που 'χε ήταν περίεργη γιατί δεν ήταν η ίδια πάντα. Άλλοτε ένιωθε άδειο τον τόπο, σαν να είχε χαθεί ό,τι τον γέμιζε τα προηγούμενα καλοκαίρια, κι εκείνες τις φορές τα κρωξίματα των γερακιών –κι, κι, κι– του φαίνονταν πένθιμα, σαν κομμάτι της ερημιάς· κι άλλοτε αισθανόταν πως δεν ήταν μόνος κι ας μην υπήρχε κανείς τριγύρω. Του φαινόταν πως, αν γυρνούσε το κεφάλι, θα τον αντίκριζε ξανά όπως τον είχε δει εκείνη την πρώτη φορά, με τα ανακατεμένα άσπρα του μαλλιά, με το τριμμένο του πουκάμισο που το φούσκωνε ο αέρας. Όμως δεν έστρεφε το κεφάλι του. Ακίνητος, συνέχιζε να κοιτά προς τα ξερονήσια που ορθώνονταν μέσ' από την αστραφτερή θάλασσα και μέσα στο εκτυφλωτικό φως. Ή καμιά φορά το βλέμμα του ακολουθούσε μια κουκκίδα που πετούσε ψηλά στον γαλάζιο ουρανό. Και τις νύχτες, όταν τον έπαιρνε ο ύπνος εκεί που κοιτάγε το κρεμασμένο ξύλινο γεράκι αποπάνω του, η κουκκίδα στον ουρανό ήταν ο ίδιος ο Κωσταντής, που στ' όνειρό του είχε φτερούγες και πετούσε ψηλά.

Λίγα λόγια για τον Μαυροπετρίτη και το πρόγραμμα LIFE ElClimA

Ο κρυφός πρωταγωνιστής αυτής της ιστορίας είναι ο Μαυροπετρίτης. Ονομάζεται και Γεράκι της Ελεονώρας (*Falco eleonora*), προς τιμή μιας δικαστίνας της Σαρδηνίας που με νόμο το 1392 μ.Χ. προστάτεψε τα γεράκια. Σε πολλά ελληνικά νησιά τον φωνάζουν Βαρβάκι. Ο Μαυροπετρίτης είναι ένα από τα σημαντικότερα είδη πουλιών της Ελλάδας καθώς κυρίως στα νησιά και τις νησίδες του Αιγαίου ζουν και αναπαράγονται περίπου 15.000 ζευγάρια, δηλαδή πάνω από το 85% του παγκόσμιου πληθυσμού του.

Είναι ένα σκουρόχρωμο, κομψό, μεσαίου μεγέθους, με μακριές φτερούγες, μεταναστευτικό γεράκι. Το χειμώνα ζει στη Μαδαγασκάρη και τον Απρίλη, μετά από ένα μακρύ και δύσκολο ταξίδι, έρχεται σε νησιά της Μεσογείου για να ζευγαρώσει, να γεννήσει και να μεγαλώσει τα μικρά του. Σ' αυτά τα νησιά οι Μαυροπετρίτες φτιάχνουν αποικίες σε κοιλώματα απόκρημνων βράχων, συνήθως εκεί που ήταν και πέρσι. Εκεί οι μεγαλύτεροι Μαυροπετρίτες βρίσκουν το ταίρι τους και τρέφονται, συχνά μακριά από τις φωλιές τους, με ιπτάμενα έντομα. Αντίθετα όμως με άλλα πουλιά γεννούν τα 2-3 αυγά τους αργά το καλοκαίρι, κατά το τέλος Ιουλίου. Τότε οι Μαυροπετρίτες κυνηγούν, σε ομάδες, μεταναστευτικά μικρόπουλα που έχουν ξεκινήσει ήδη το ταξίδι τους προς το νότο. Ταΐζουν με αυτήν την άφθονη τροφή τα μικρά τους που εκκολάπτονται τον Αύγουστο και χρειάζονται περίπου ένα μήνα για να πτερωθούν και να πετάξουν. Τον Οκτώβρη, μι-

κροί και μεγάλοι παίρνουν το δρόμο της επιστροφής.

Τα απόκρημνα βράχια στα νησιά και τις βραχονησίδες του Αιγαίου είναι ιδανικά για τον Μαυροπετρίτη όσο δεν ενοχλείται από την παρουσία του ανθρώπου. Όμως τα πράγματα αλλάζουν και μπορεί ν' αλλάξουν περισσότερο. Οι άνθρωποι, άθελά τους, μεταφέρουν συχνά στις βραχονησίδες αρουραίους που τρώνε τα αυγά του Μαυροπετρίτη. Τα φυτοφάρμακα δηλητηριάζουν τα έντομα και τα πουλιά με τα οποία τρέφεται ο Μαυροπετρίτης, και η κλιματική αλλαγή μπορεί να αλλάξει τους δρόμους και την περίοδο μεταναστευσης των μικρόπουλων. Και τότε μπορεί να αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση για τον Μαυροπετρίτη, που ακόμη φαίνεται πως δεν κινδυνεύει. Θα του είναι δύσκολο να ακολουθήσει ένα τόσο γρήγορο ρυθμό αλλαγών, αλλάζοντας διαμονή και συνήθειες χιλιάδων χρόνων.

Με το πρόγραμμα LIFE EIClima στοχεύουμε να βοηθήσουμε τον Μαυροπετρίτη να επιβιώσει και να προσαρμοστεί σε έναν πλανήτη που αλλάζει, διώχνοντας τους αρουραίους από τις βραχονησίδες, φτιάχνοντας νέες προστατευμένες φωλιές, δημιουργώντας πράσινες «οάσεις» που να προσελκύουν έντομα και μικρόπουλα και ενημερώνοντας τον κόσμο, όπως και μ' αυτή τη νουβέλα, για τη σπουδαιότητα και τις ανάγκες του Μαυροπετρίτη.

Σίνος Γκιώκας

Αναπληρωτής Καθηγητής
Βιοποικιλότητας & Εξέλιξης Χερσόβιων Ζώων
Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

Η εξιστόρηση της φιλίας ενός δεκατριάχρονου αγοριού, του Κωσταντή, μ' έναν γέρο, παλιό ναυτικό, τον Μαυρο-Πέτρο, σ' ένα αιγαιοπελαγίτικο νησί. Και μια ιστορία για τα κάθε λογής ταξίδια –τα αληθινά και της φαντασίας–, που σύμβολό τους είναι το μεταναστευτικό γεράκι που έχει το όνομα του γέρου, ο μαυροπετρίτης.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφτείτε τον ιστότοπο:

www.lifefalcoeleonora.gr

Το πρόγραμμα LIFE EIClimate υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο Πατρών, σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και την εταιρεία περιβαλλοντικών συμβούλων NCC, με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ενίσχυση του Πράσινου Ταμείου.

ISBN: 978-618-80609-2-0